

Vizjoni ekonomika għal ħajja aħjar f'pajjiżna

29 ta' Settembru 2023

Agenda

- **Irridu ħajja aħjar f'pajjizna** – Onor. Bernard Grech, Kap tal-Oppożizzjoni
- **Il-fatti kif inhuma** – Onor. Jerome Caruana Cilia, kelliem għall-Finanzi
- **Il-Viżjoni Ekonomika għal Malta** – Onor. Ivan J Bartolo, kelliem għall-Ekonomija u l-Ħolqien ta' Setturi Ekonomiċi Godda

Vizjoni ta' eċċellenza għal Malta

Malta: futur fejn il-benesseri u l-kwalità taċ-ċittadini tagħha jieħdu preċedenza. Aħna nimpenjaw ruġna li nibnu mill-ġdid ekonomija b'saħħitha bbażata fuq l-integrità, l-innovazzjoni u s-sostenibbiltà.

Gvern ġdid se jagħti prijorità lill-edukazzjoni, is-saħħa, u l-enerġija nadifa, joħloq impjegi ta' kwalità u jnaqqas id-dipendenza fuq iż-żieda bla pjan tal-popolazzjoni.

A scenic view of a beach and coastline. In the foreground, there are green plants with white and purple flowers. The beach is sandy and curves along the shore. The water is clear and blue, with white waves breaking on the shore. In the background, there is a large, rugged hill with some vegetation. The sky is blue with a few clouds.

Flimkien, se nsaħħu l-istabbiltà
finanzjarja ta' Malta u nsaħħu
d-demokrazija f'pajjiżna, filwaqt
li nassiguraw kwalità ta' ħajja
li tassew tixraq liċ-ċittadini
Maltin u Għawdxin.

Inwegħduk

1. Insaħħu r-reputazzjoni u l-integrità:

Niggieldu l-korruzzjoni u nerġġu nagħtu lura fiduċja lill-istituzzjonijiet governattivi.

2. Tigdid Ekonomiku: Noħolqu impjegi ta' kwalità u nnaqqsu d-dipendenza fuq iż-żieda bla pjan tal-popolazzjoni. Nagħtu nifs ġdid lill-ekonomija tagħna u l-finanzi pubbliċi.

3. In-nies prijorità: Ninvestu fl-edukazzjoni, fil-kura tas-saħħa, u fl-enerġija nadifa għal kwalità ta' ħajja aħjar.

4. Nissalvagwardjaw id-Demokrazija:
Nipproteġu l-valuri demokratiċi tagħna għal futur isbaħ.

An aerial night photograph of a harbor. Several small boats are anchored in the dark water. A curved road runs along the waterfront, with long-exposure light trails from cars creating bright yellow and orange streaks. Buildings line the road, some with lit windows and storefronts. The overall scene is dimly lit, with the primary light sources being the streetlights and the light trails from the traffic.

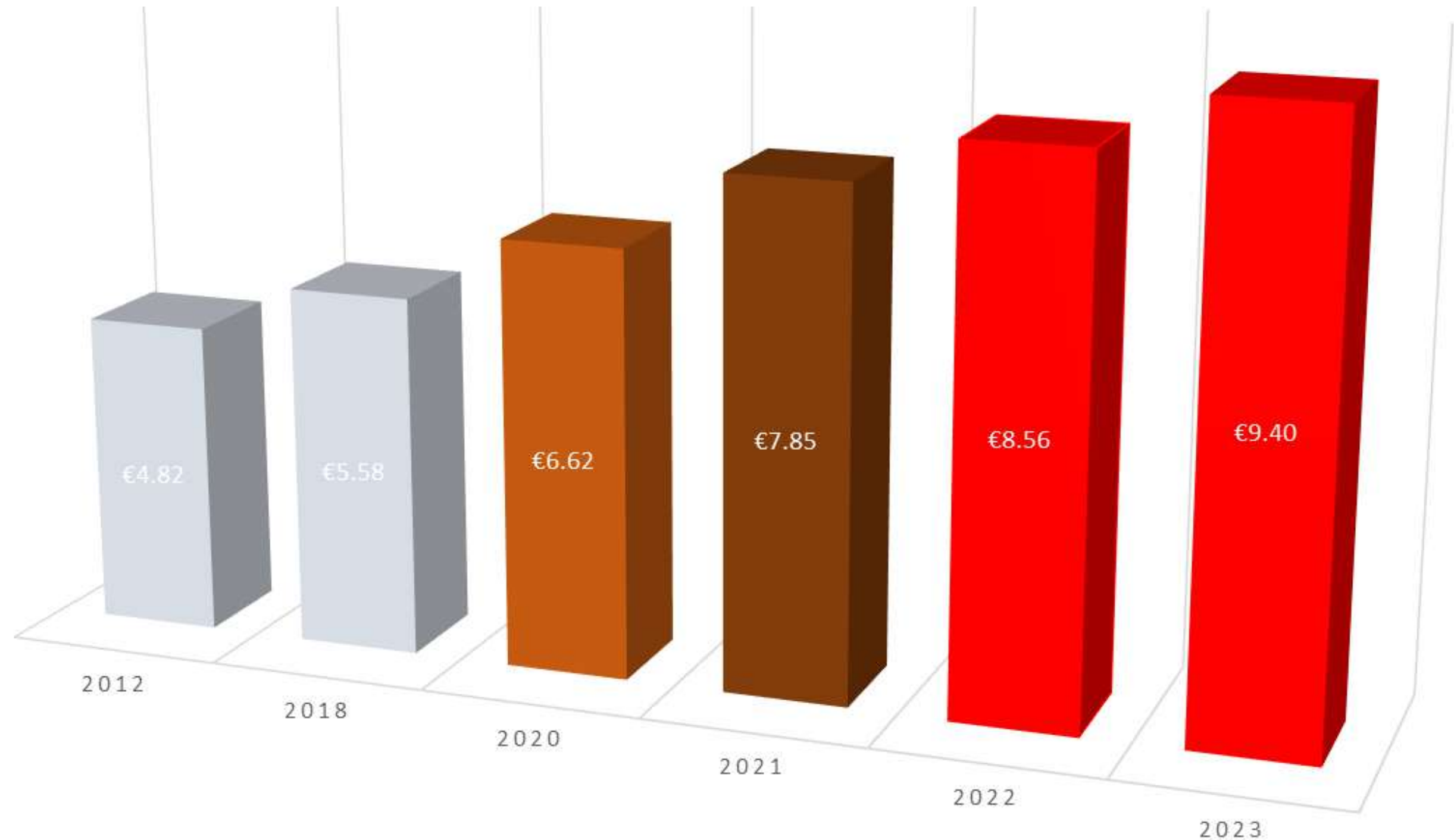
Il-fatti kif inhuma

Il-finanzi pubblici

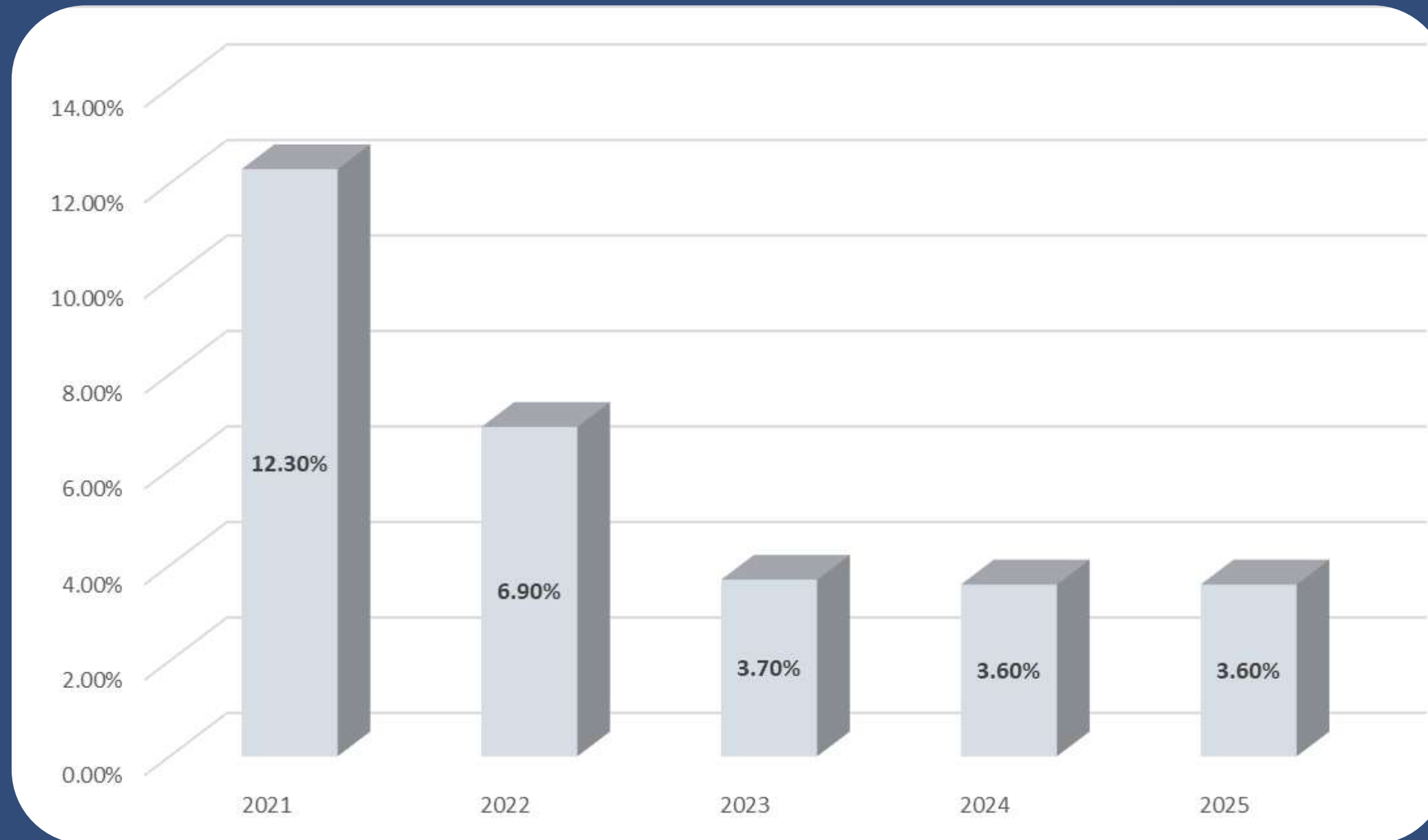
Il-fatti kif inhum

Id-Dejn tal-Gvern sal-aħħar ta' Lulju (€ - Biljuni)

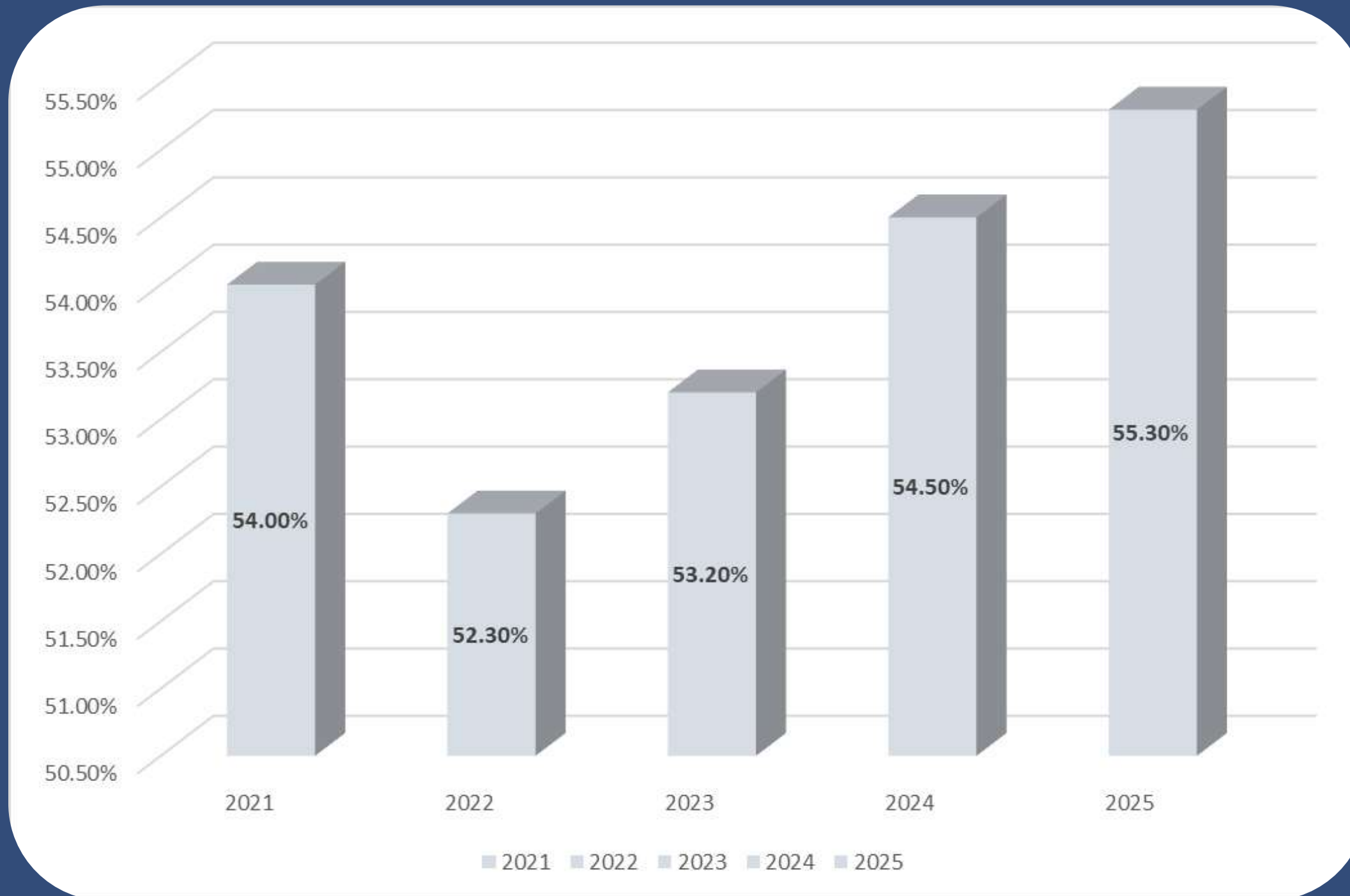
Il-fatti kif inhum

Tkabbir fil-Prodott Domestiku Gross f'termini reali (% sena fuq sena)

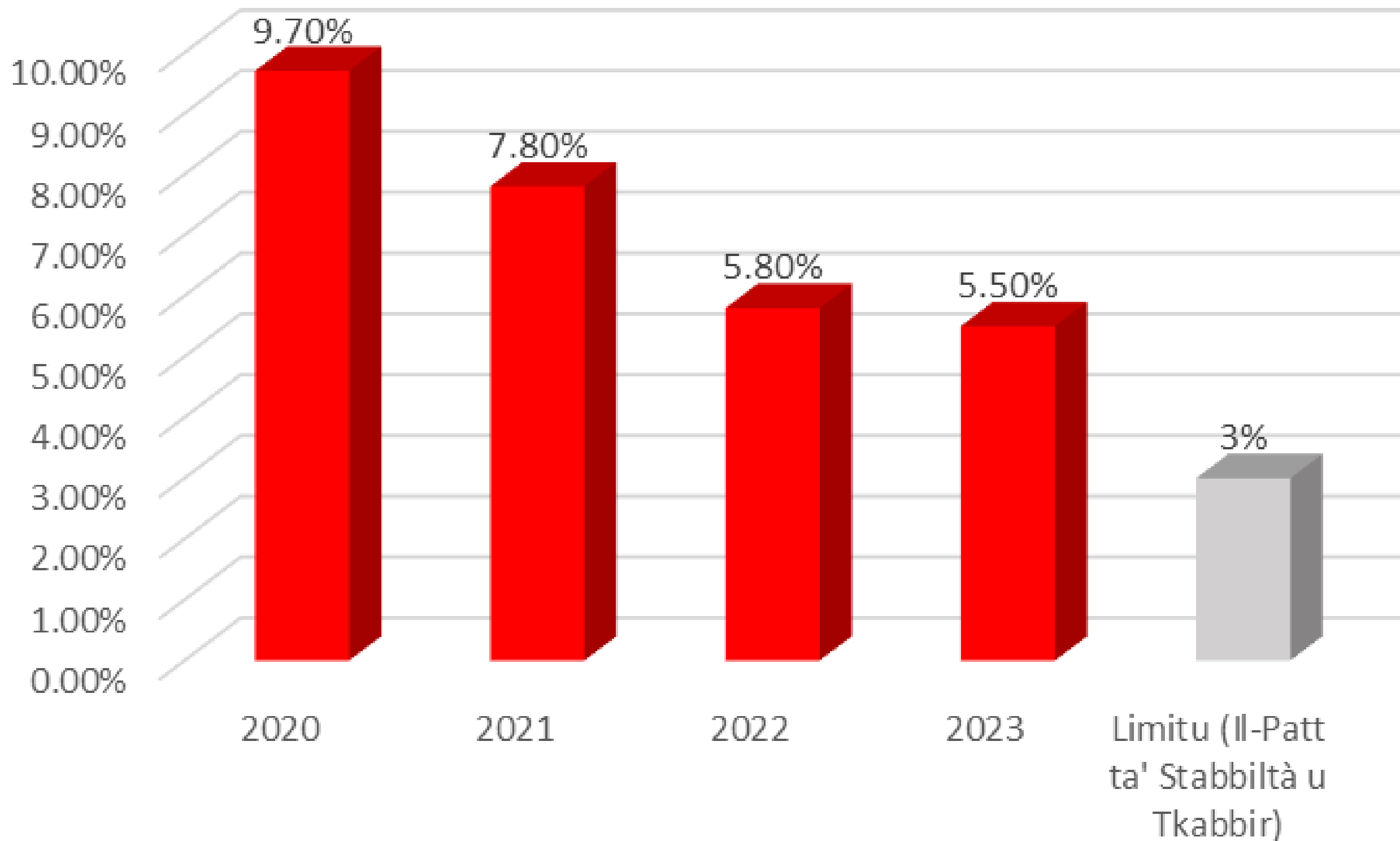
Il-fatti kif inhum

Dejn bħala % tal-Prodott Domestiku Gross

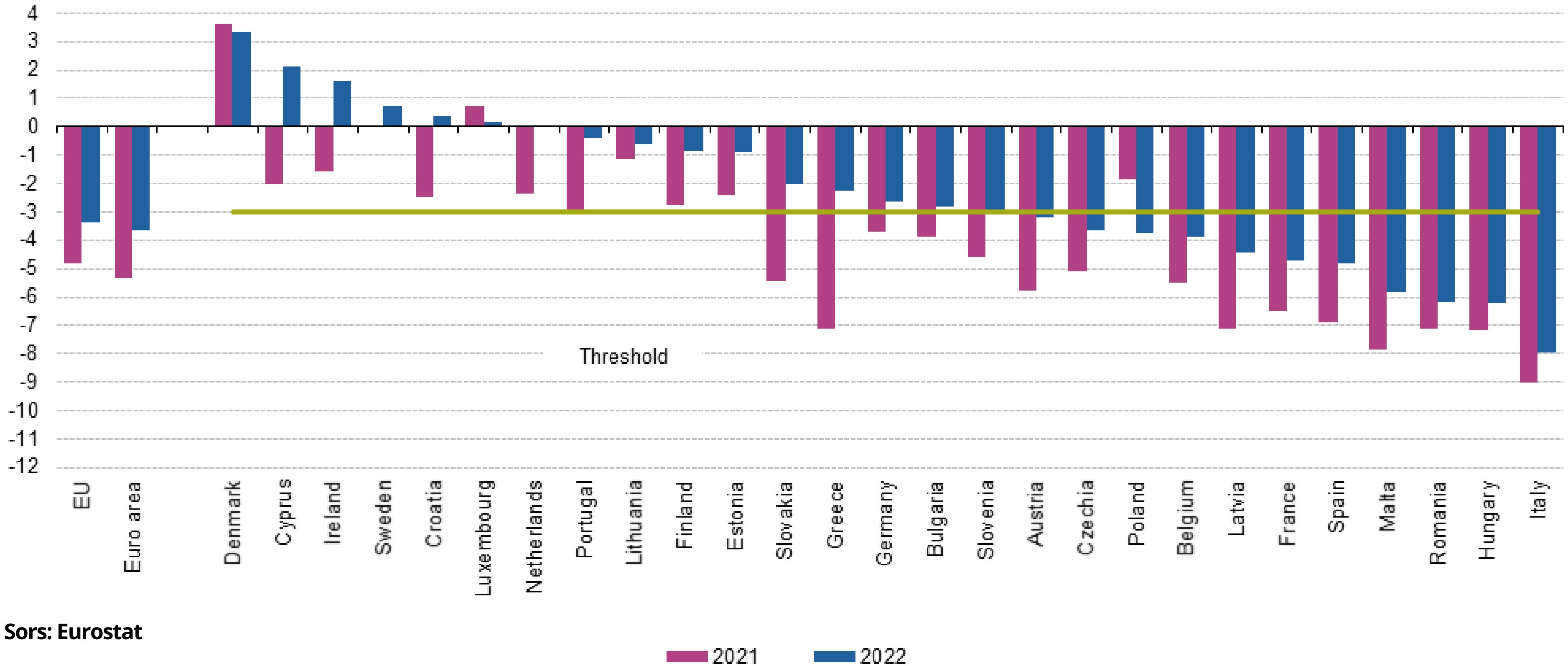
Il-fatti kif inhuma

Żbilanċ tal-Gvern bħala % tal-Prodott Domestiku Gross

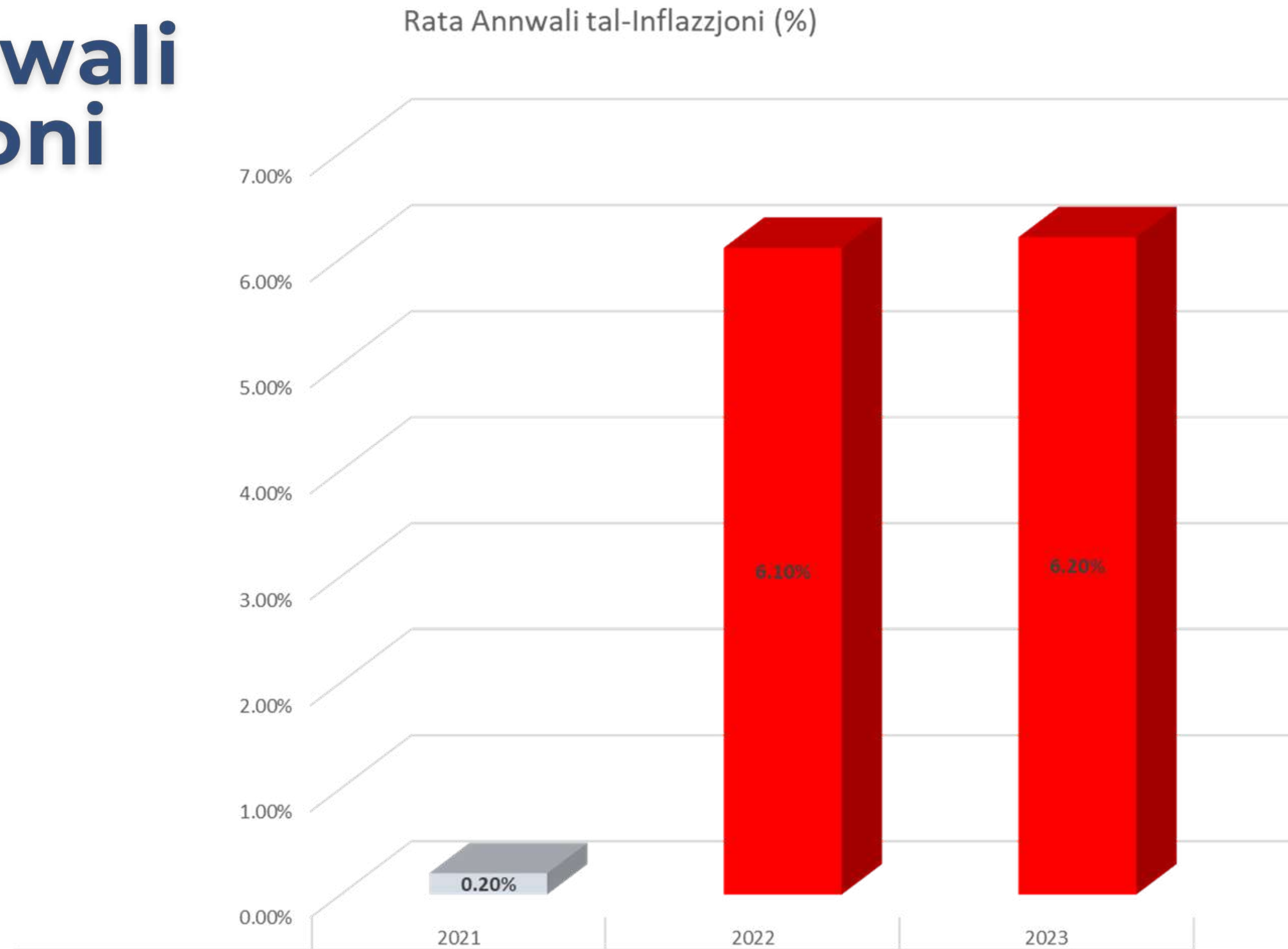
Il-fatti kif inhum

Żbilanċ tal-Gvern bħala % tal-Prodott Domestiku Gross (UE u Żona Ewro)

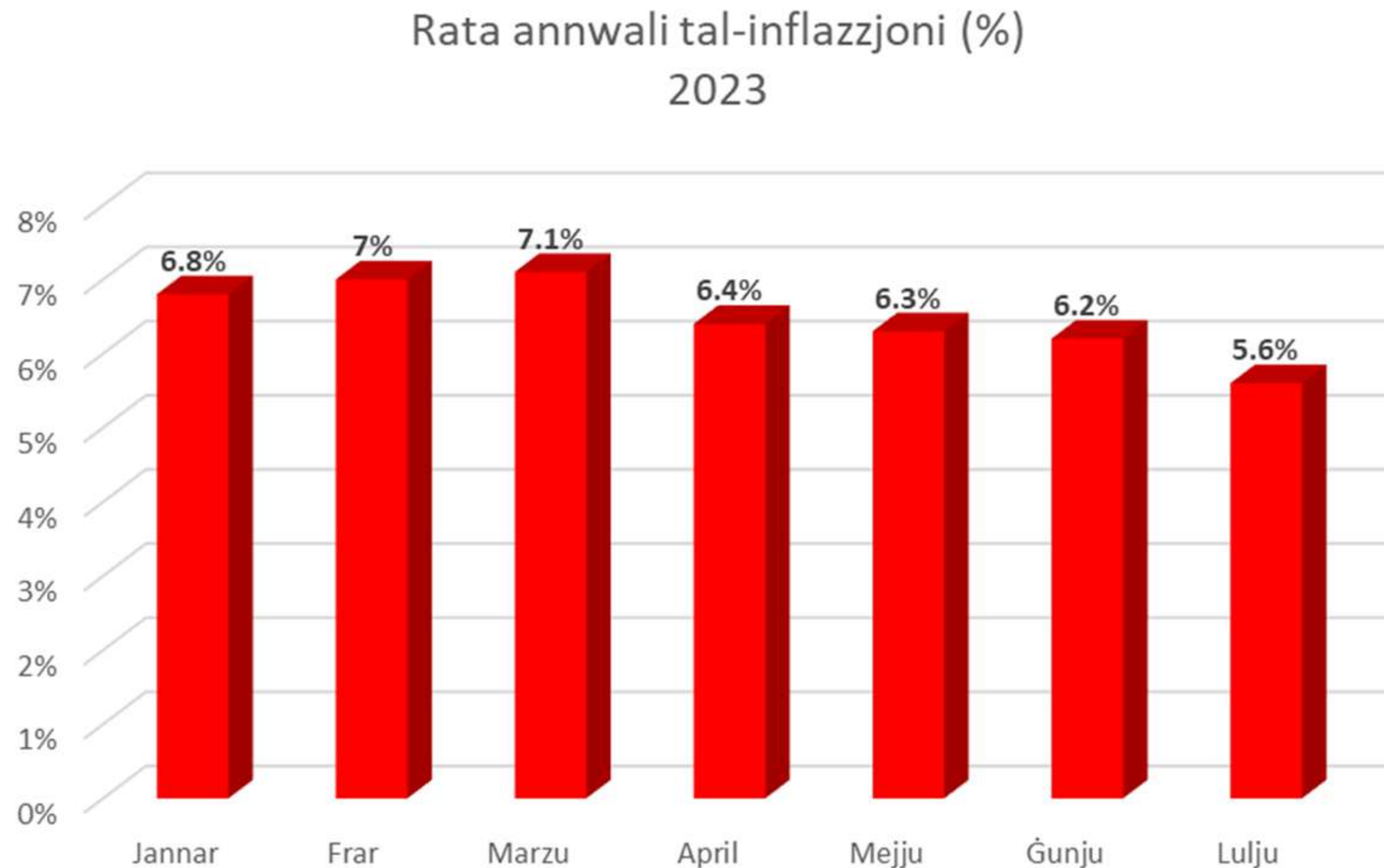
L-inflazzjoni

Ir-rata' annwali tal-inflazzjoni 2021 – 2023 (Ġunju)

Sors: NSO

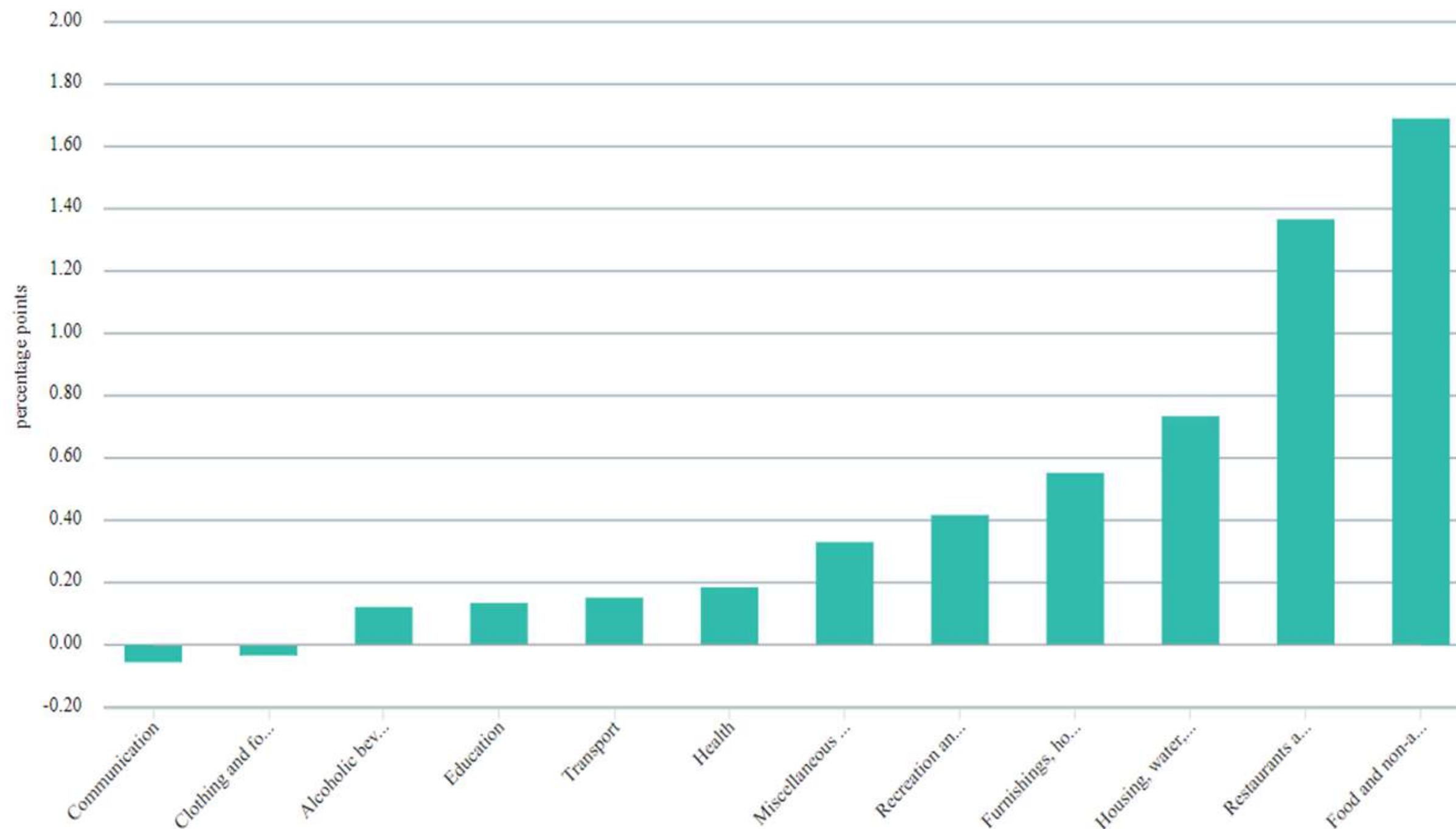
Ir-rata' annwali tal-inflazzjoni 2023 (Jannar sa Lulju)

Sors: NSO

Il-fatti kif inhum

Ir-rata' ta' inflazzjoni fuq prodotti varji – Lulju 2023

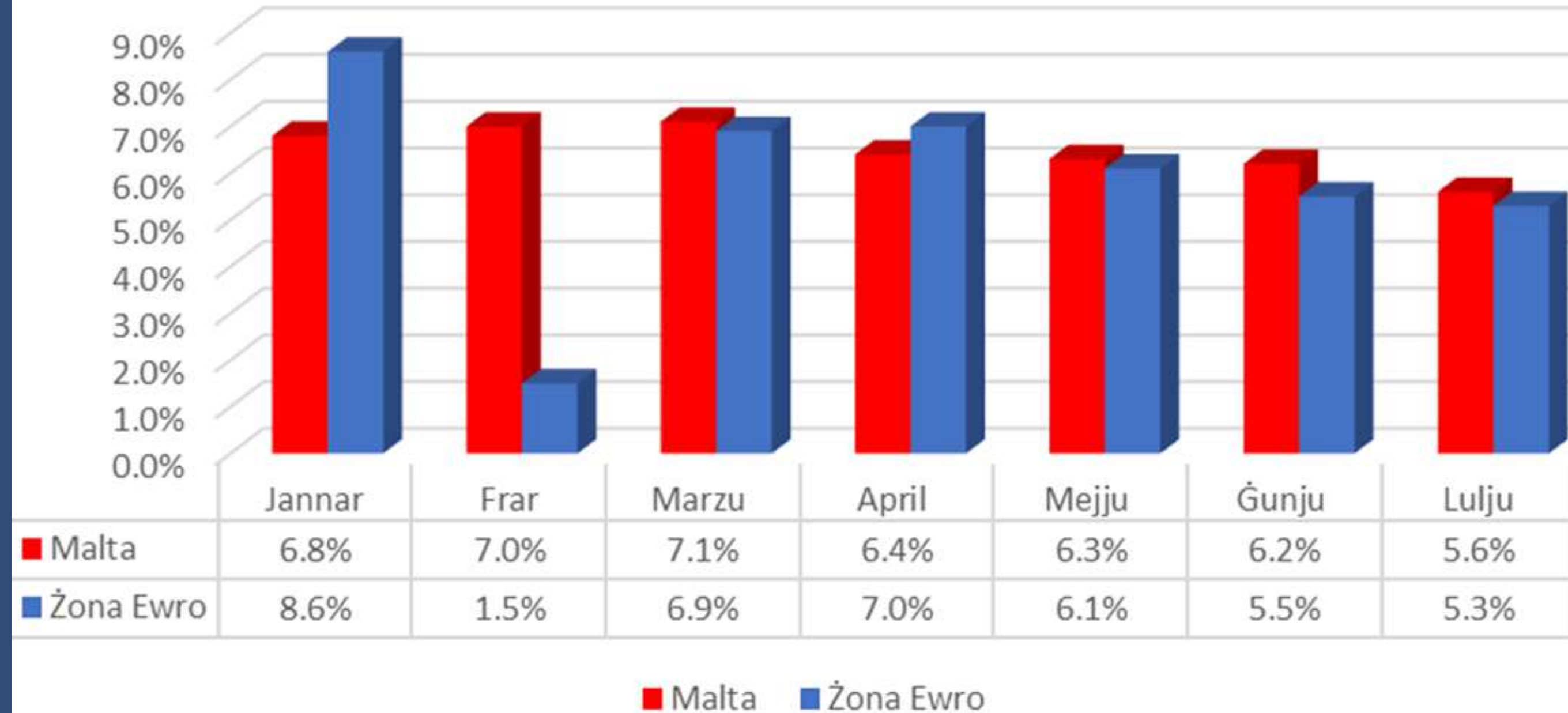

L-għoli tal-ħajja jhalli impatt fuq kulħadd. Hu ċar li l-ikbar żidiet huma fuq prodotti essenzjali bħall-ikel u għaldaqstant l-għafsa tal-għoli tal-ħajja qeda tinħass minn bosta, partikolarment dawk l-iktar vulnerabbli.

Sors: NSO (Lulju, 2023)

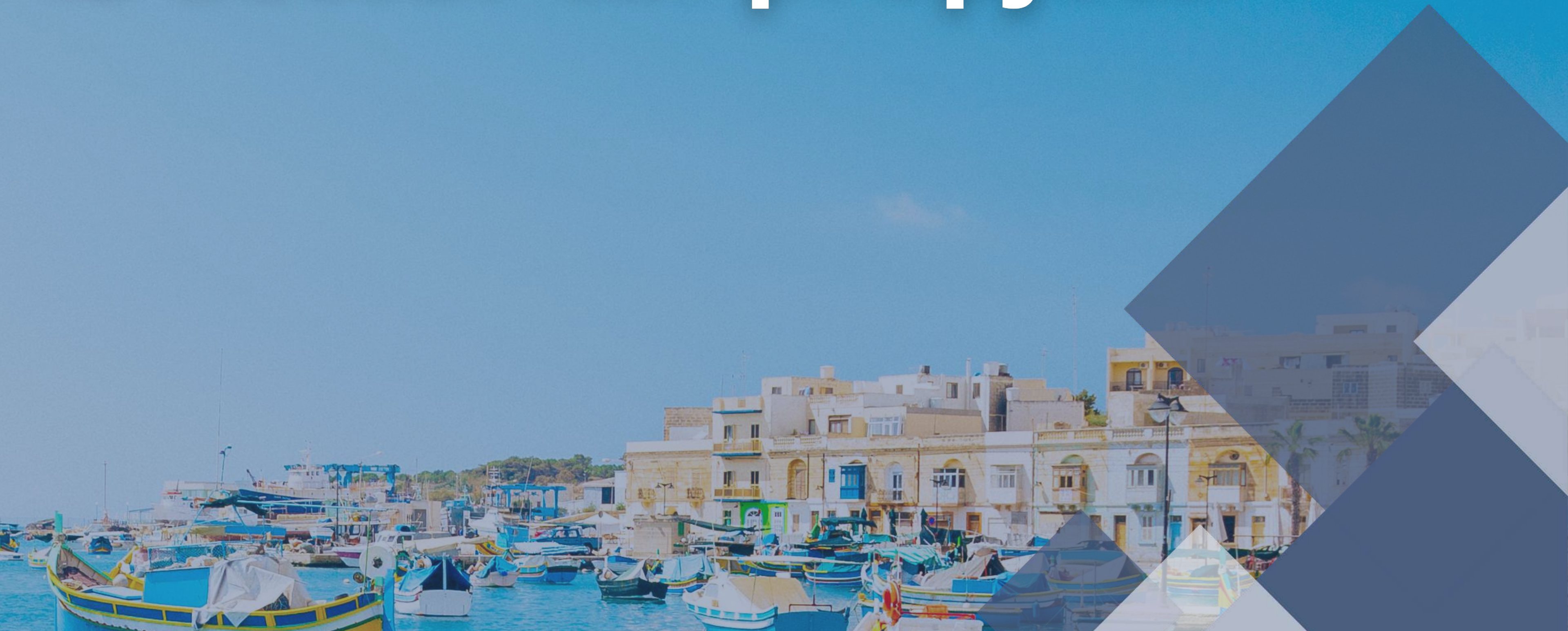
Inflazzjoni: Malta u ż-Żona Ewro

Inflazzjoni 2023 Malta u ż-Żona Ewro

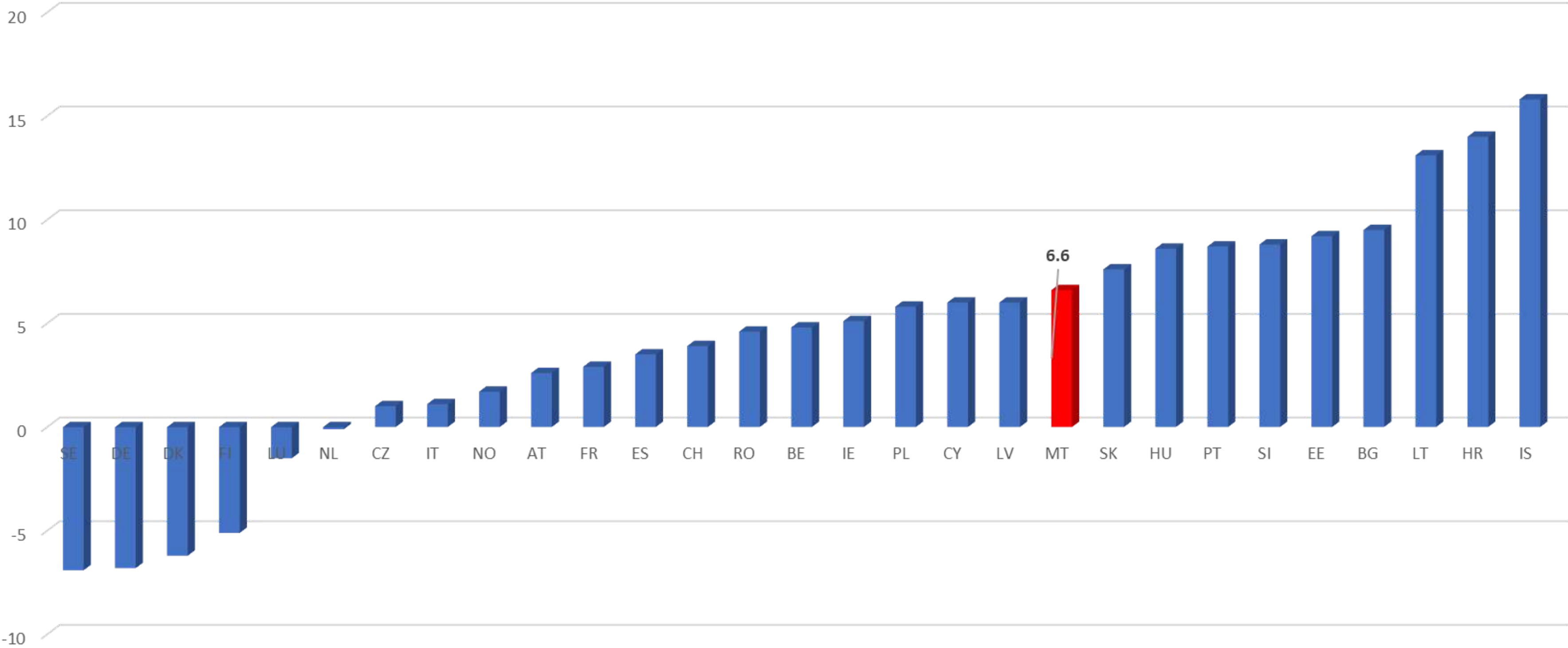
Sors: NSO

Is-settur tal-propjetà

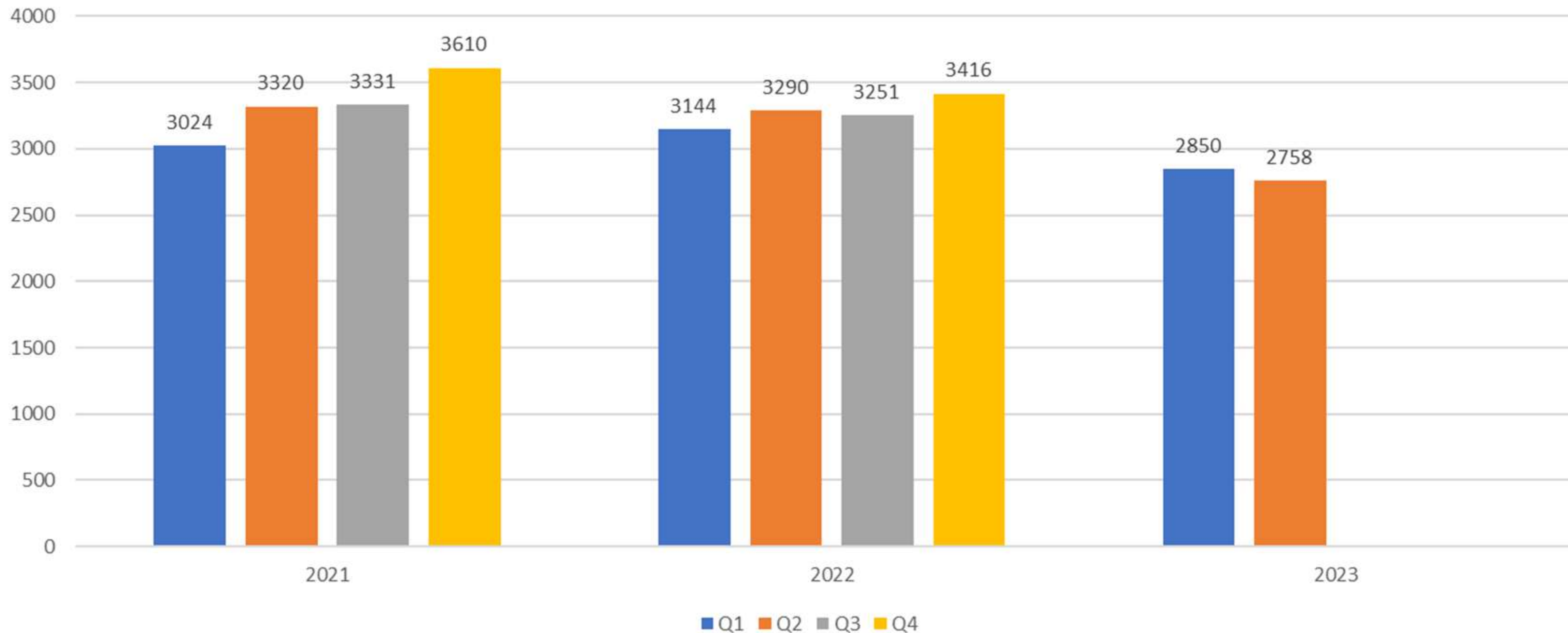
Il-fatti kif inhuma

% taż-żieda jew tat-tnaqqis fil-prezz tal-propjetà
(Eurostat: Q1, 2023)

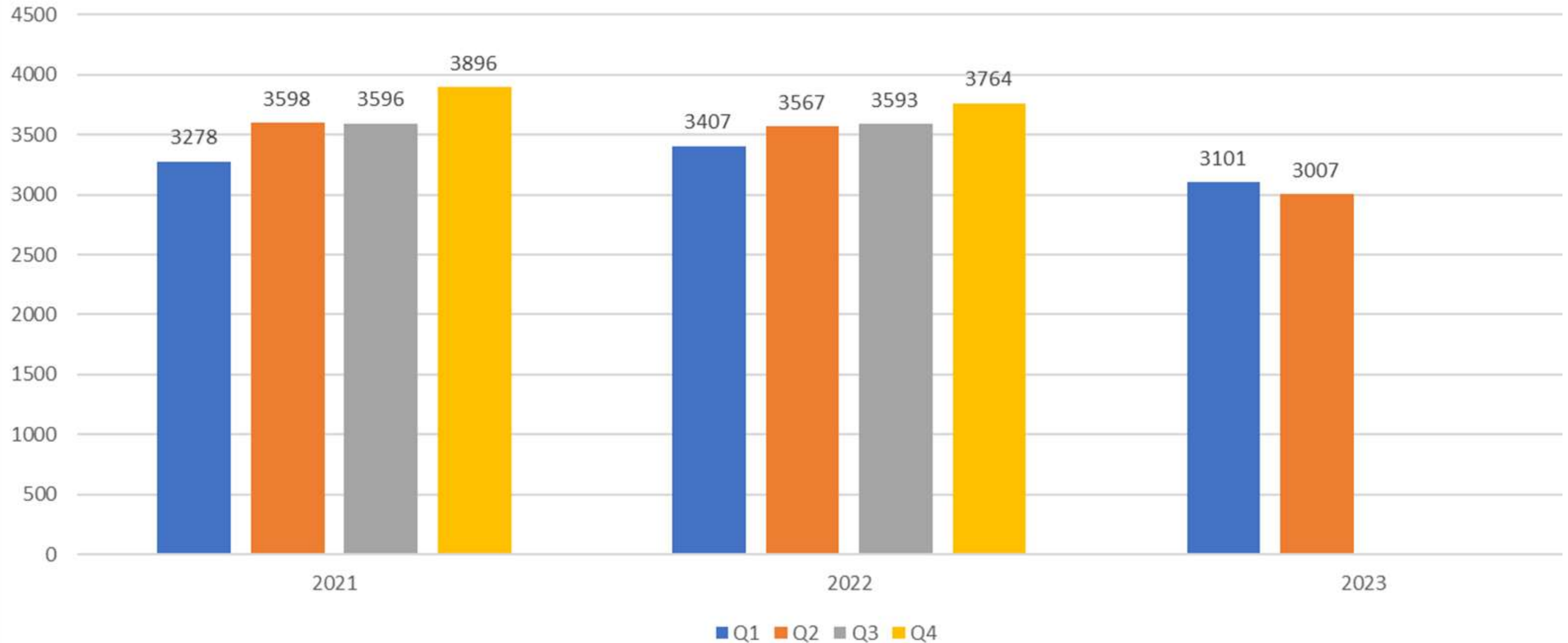
Il-fatti kif inhum

Il-bejgħ li jinvolti xerrejja individwali (unitajiet domestiċi) skont il-perjodu ta' registrazzjoni

Il-fatti kif inhuma

Il-bejgħ ta' propjetà skont il-perjodu ta' registrazzjoni

Id-dħul u l-kundizzjonijiet tal-għajxien

Il-fatti kif inhuma

Il-fatti kif inhumma

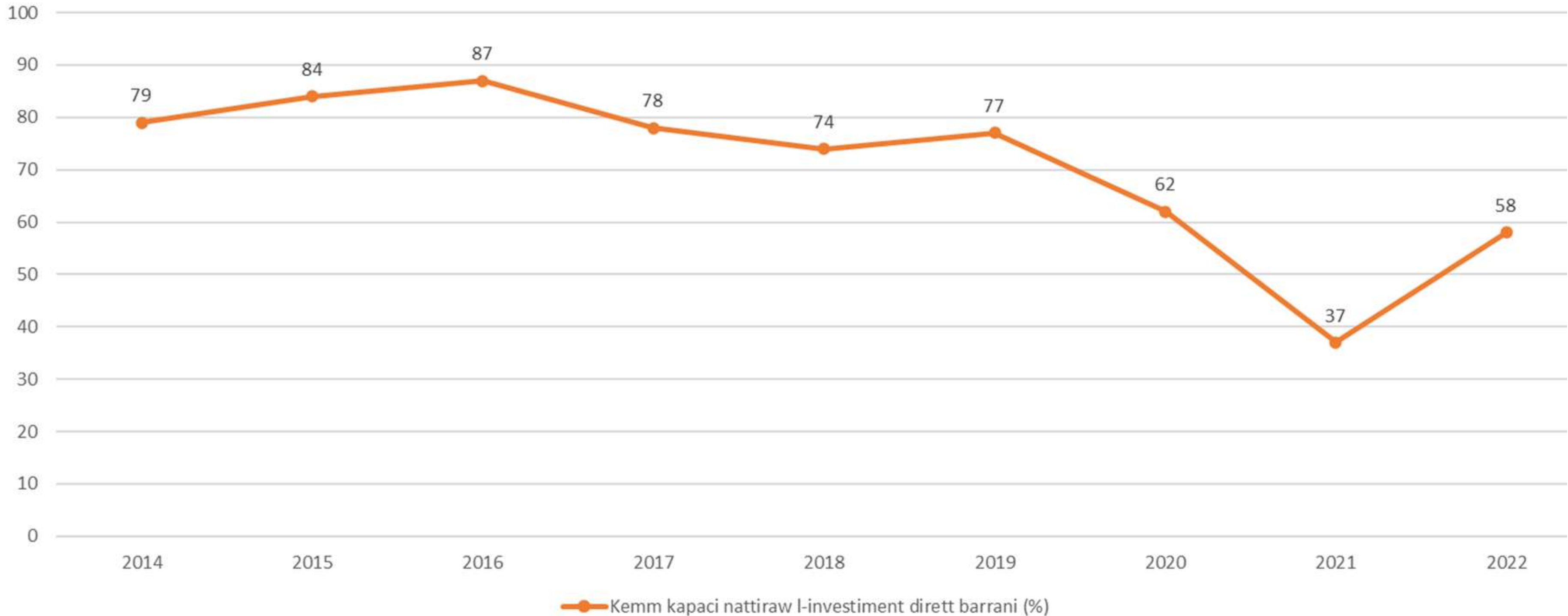
- Deprivazzjoni materjali u soċjali – 9.6%
- Deprivazzjoni materjali u soċjali severa – 4.9%
- Persuni li jgħixu f'famili li kienu serjament imċaħħda materjalment u soċjalment skont il-grupp ta' età:
 - Tfal – 6.5%
 - Adulti 4.2%
 - Anzjani 6.1%

L-investment dirett barrani

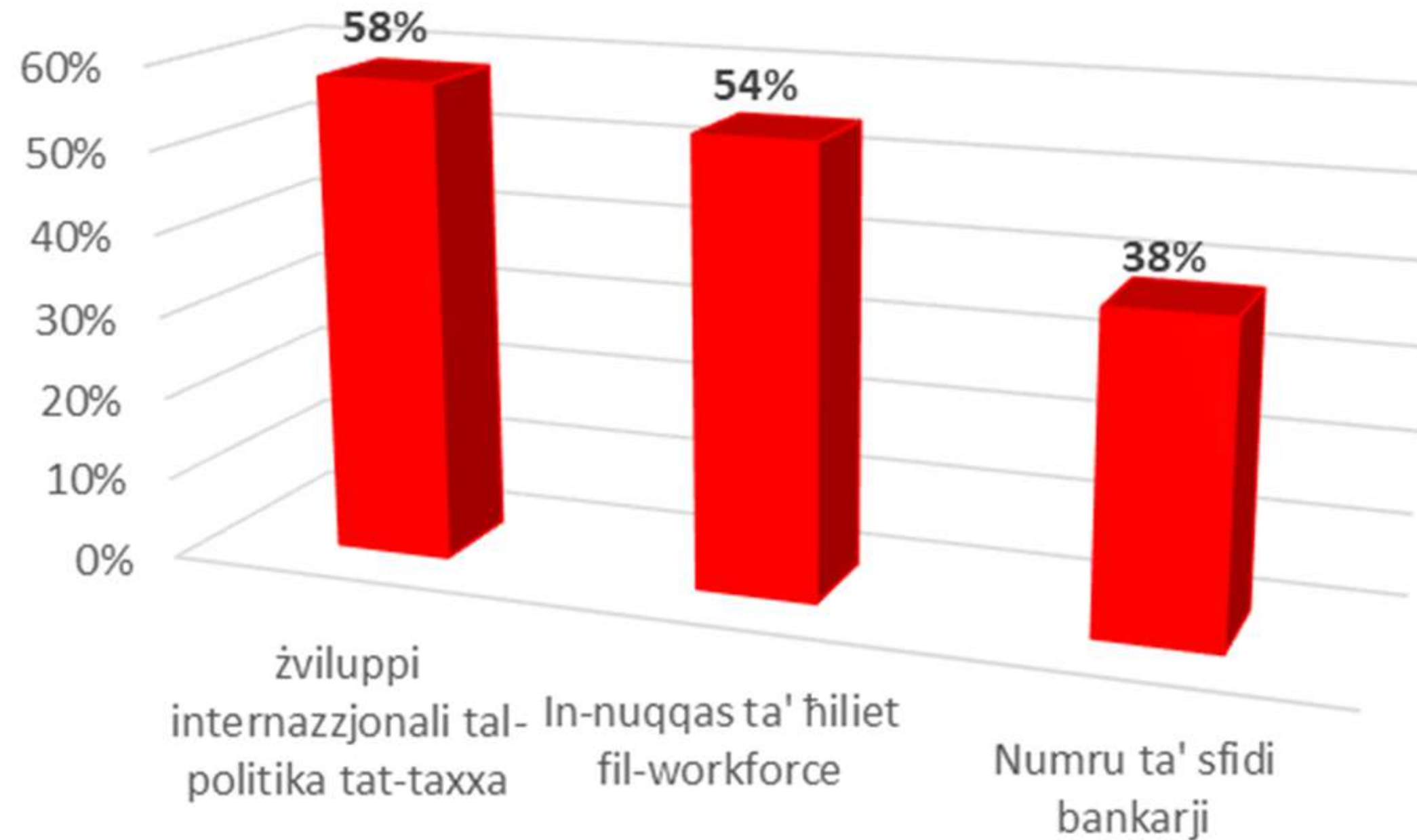
Il-fatti kif inhum

Kemm kapaci nattiraw l-investiment dirett barrani (%)

Il-fatti kif inhuma

L-ikbar riskji għall-investment dirett barrani (%)

Prijoritajiet ewlenin biex nibqgħu kompetittivi

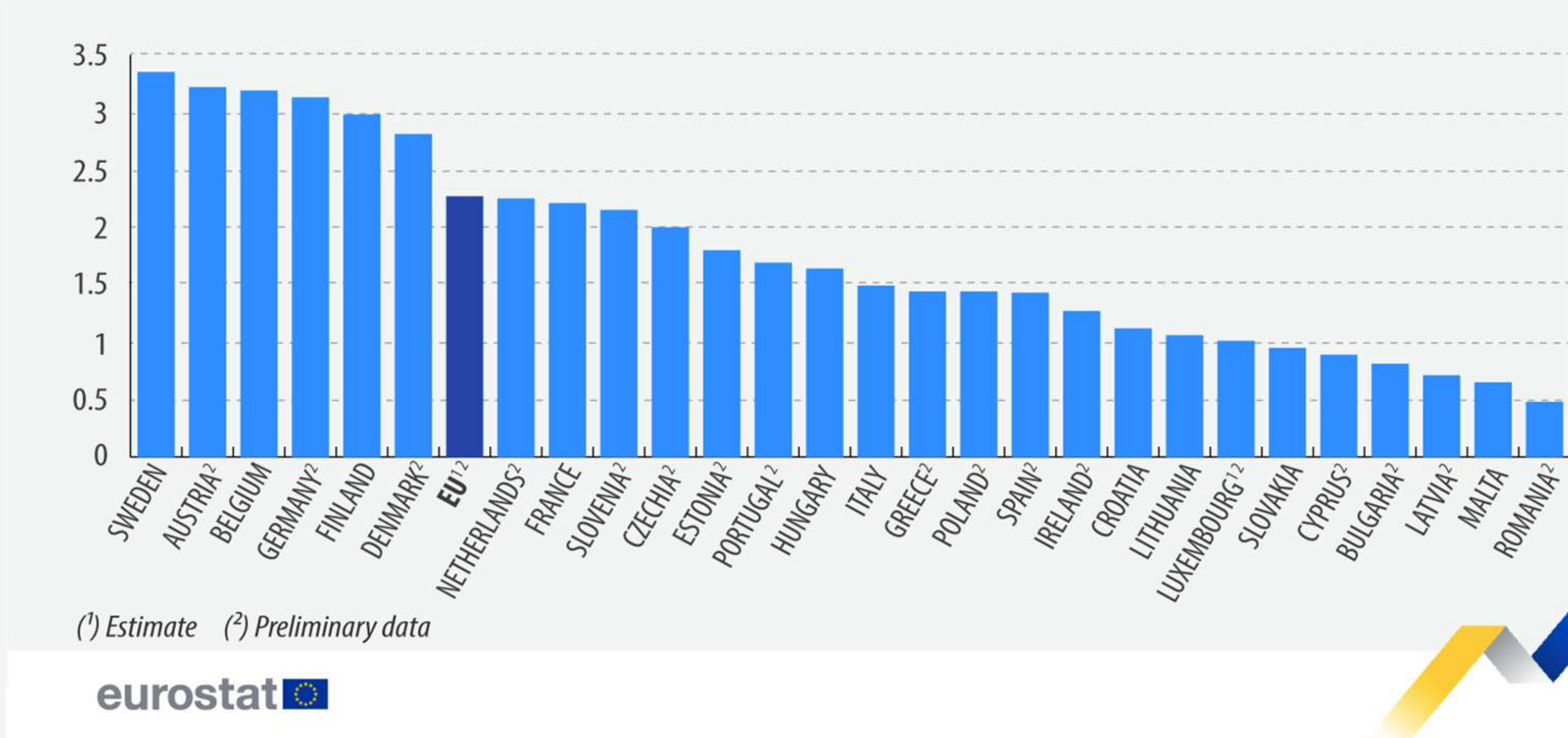
1. L-Edukazzjoni u l-ħiliet
2. In-nuqqas ta' burokrazija fil-qasam tan-negozju
3. *(Ease of doing business)*
4. Jinħolqu setturi ekonomiċi ġodda
5. Ir-reputazzjoni u l-brand ta' pajjiżna
6. L-infrastruttura, it-trasport u l-ippjanar
7. Ippjanar ekonomiku fit-tul
8. Temi relatati mal-ESG (Environmental, Social and Governance)

Prijoritajiet ewlenin biex nibqgħu kompetittivi

- 8. It-tishih tal-istituzzjonijiet, l-infurzar u l-monitoragg.
- 9. It-tibdil fil-qafas tat-taxxa eżistenti
- 10. Appogg u investiment f'setturi stabbiliti
- 11. Tingħata spinta lir-riċerka u l-innovazzjoni
- 12. It-tranzizzjoni lejn ekonomija b'livell baxx ta' emissjonijiet ta' karbonju

Il-fatti kif inhum

Investiment fir-Ricerka u l-Innovazzjoni

Il-Vizjoni Ekonomika għal Malta

**Business
Continuity**

**Brand
Malta**

**Framework
għal Start-Ups**

**Stakeholder
Engagement**

**Is-setturi
eżistenti**

**Niċeċ
ekonomiċi
għodda**

**Marketing
u USP
Development**

**Workforce
Management**

Business continuity

- Qbil nazzjonali li Malta trid terġa' tagħmel *re-inventing*. L-Oppożizzjoni se tibni fuq dan il-kunsens.
- Nirrikonoxxu li filwaqt li ż-żmien huwa essenzjali, Malta għandha bżonn iż-żmien biex taggusta l-andament ekonomiku u socjali u d-direzzjoni 'l quddiem.
- L-Oppożizzjoni se tiggarantixxi li jkun hemm *business continuity*.
- Nassiguraw li jkun hemm kontroll adegwat fuq il-kwistjoni tat-TCN's u fejn ikun possibbli naddottaw *natural attrition*.

Brand Malta

- *Brand Malta* saritilha ħafna ħsara u teħtieġ attenzjoni immedjata.
- Dak għandu jkun proġett ewlieni. Għandu jkun hemm *budget* allokat, b'rizorsi u nies professjonali, deliverables ċari u KPIs.
- Għanijiet
 - Reputazzjoni
 - Integrità
 - *Business Friendly (level playing field)*

Filwaqt li Malta hi destinazzjoni turistika eċċellenti, Malta hi wkoll ġurisdizzjoni importanti għan-negozju fl-UE.

Framework għal Start-Ups

- Noħolqu ambjent u *landscape* favur l-*start-ups*.
- Il-Gvern: *the early adopter*.
- Il-Malta Skills bank: jiffoka fuq il-potenzjal veru tagħna.
- L-assistenza tal-Gvern – riżorsi finanzjarji u dik umana.
- Skema ta' Investituri Strateġiċi
- Skema ta' *Marketing*.

Stakeholder Engagement

- Gvern immexxi mill-PN se jibni fuq il-kunsens permezz ta' aktar kollaborazzjoni u koperazzjoni fost l-*stakeholders* kollha.
- Proċess iffacilitat biex tigi żgurata l-kwalità, it-tnaqqis tal-burokrazija u għal daqstant inqas spejjeż li jnaqqsu l-kompetittività ta' pajjiżna.
- Il-Gvern bħala Xprun: Il-Gvern ikun il-*Path Finder*, l-Arkitett, il-Gwida.

Is-setturi eżistenti

- Workshops dwar *SWOT Analysis*
- Workshops dwar *Change Management*
- Pjan ta' investiment, li jikkonsisti fi:
 - *Clear Deliverables*
 - *Budget*
 - *Timeline*
 - Jinħolqu impjiegi godda
- Empowerment lis-settur privat.
- Pjan ta' komunikazzjoni u għanijiet ċari

Settruri: iGaming, is-Servizzi Finanzjarji, il-Fintech, il-Marittimu, Lifesciences u l-farmċewtika, u l-Avjazzjoni

Niceċ ekonomiċi godda

- Il-metaverse
- Servizzi ta' compliance u due diligence
- Ir-robotika
- Printjar 3D
- Applikazzjonijiet tal-intelligenza artifiċjali
- E-sports
- Il-produzzjoni ta' video games
- It-tiżni tal-isports mal-aspett mediku u turistiku,
- It-tiżni tas-settur tal-enerġija
- L-intrapriżi soċjali.

Marketing u USP Development

- Nidentifikaw l-*Unique Selling Point (USP)* ta' Malta għal kull tal-industrija (vertikali) eżistenti tagħna.
- Norganizzaw *marketing strategies* u *roadshows* li jkunu *industry driven*.
- Parti minn strategija li nippromwovu lil Malta f'konferenzi internazzjonali.
- Nassistu lin-negozji u l-intrapriži lokali biex jipparteċipaw f'avvenimenti internazzjonali ta' livell.
- Strategija li tiffoka fuq azjendi globali u noħolqu proċess li fih nassiguraw li jsaħħu l-preżenza tagħhom f'Malta jew saħansitra noħolqu ambjent biex għall-ewwel darba jinvestu f'pajjiżna.

Workforce Management

- In-nies se jibqgħu fiċ-ċentru tal-politika tal-Oppożizzjoni.
- Il-politika dwar ix-xogħol u l-*over population*.
- *VISA Tapering*.
- Permezz ta' assessments regolari, kontinwament naraw li nsañħu l- ħiliet tal-workforce tagħna.
- Inċentivi fiskali finanzjarji u dawk edukattivi.

GRAZZI